

Slavkovské noviny

Vydává Národní výbor ve Slavkově u Brna pro slavkovský kraj.

Vlast volá ...

Odvody ve Slavkově u Brna jsou v nynější době pro město nejen malým svátkem, ale i hodinami vlastenecké výchovy a občanské kázně. Není krásnějšího obrazu pro nás všechny nad ten, vidíme-li kráčet naše mladé muže za vlajícím praporem republiky s hudbou a v ukázněných řadách, jak důstojně, s hymnou na rtech, nastupují k splnění nejčestnějšího úkolu, jež republika mužů ukládá: obrana vlasti.

Slovo vlast se nejen brancům, ale i nám všem, kteří jsme prošli tolika ranami a získali tolik bohatých zkušeností, už dávno rozložilo ve věci každému občanu srozumitelné. Vlast, to je střecha nad hlavou, zahrádka, pole, žena, děti, klidné nebe nad českým oráčem a dělníkem, možnost obcování s našimi dějinami, možnost žítí a rozvíjetí se svobodně na půdě po předcích zděděné. Jsou to úkoly prosté, ale vznešené. Náš voják nebude dobývat cizí, ale položí svůj život proto, aby národ žil. To je hlavní smysl plnění vojenské povinnosti. To přikazuje mladým mužům nejen nynější doba, ale i celé naše dějiny.

Pro naše mladé pokolení má však nástup k plnění branné povinnosti ještě jiný význam. Mladá generace kráčela v jednotném šiku s celým národem do roku 1938. Byla svědkem největšího vzepětí národních sil po říjnu 1918 — květnové mobilisace 1938. Pak jsme svou mládež ztratili. Mladí zůstali bez vedení.

Těžko si vysvětlovali události, jež později následovaly. Mladé pokolení českého národa bylo rozmetáno do všech koutů Evropy. V cizím prostředí trpělo podvýživou a hynulo mravně. Spolu s celým národem plnilo nejpotupnější úkol, jaký kdy osud lidstvu svěřil: kulo okovy vlastnímu národu. Duše těch, kteří zůstali doma, křivilo kuratorium, Teuner, Moravec. Mravní náказa ohrožovala celou jednu národní generaci.

Je potřebí mládež převychovat. Vrátit jí sebevědomí, jasný pohled do budoucna, kázeň. Dostavit ji na ta místa, kde byla v květnu 1938. Učinit to naše československá armáda. Je to nejlepší škola vlastenectví a kázně, jakou národ má.

S příchodem svobody se mládež opět vrátila národu a tvoří s ním jediné tělo. Slavná doba, kterou právě prožíváme, dá našemu mladému pokolení novou životní náplň, novou zásobu ideálů. Republika dá mladým mužům zbraně. Tisícileté hranice naší vlasti budou stráženy dnem i nocí, za každé pohody. Pohraniční hvozdy naplní se zpě-

V. Dyk:

Píseň noci 29. října.

Kokardy, jásoť, na praporu prapor.
Srdce se v dálku rozletí.
Jak je to krásné, překonati zápor
a býti, růstí, stavěti!

Leč všichni vy, jichž srdce pýchou ztvrdla,
jež opíjí dne oslava,
poslyšte výkřik z básníkovy hrdla:
Boj teprve nám nastává!

Boj se sebou, se všemi zlými pudy,
se sobectvím, jež vede v sráž.
Nezapomeňte na svých otců bludy,
nezapomeňte běsů v nás!

Vichřici strašnou slyším ještě skučet.
Chraň, čehos' nabyl, vlastní říš.
Čas není, bratři, připravovat účet,
ježž rodné zemi předložíš!

Ne na svůj zájem, ale na budoucnost
hled' v moři krve prolité.
A nebude-li v srdci čistá vroucnost,
jak uhájíme dobité?

Kokardy, jásoť, na praporu prapor.
Srdce se až rozletí.
Jak je to krásné, překonati zápor
a býti, věsti, stavěti.

Leč všichni vy, jichž srdce náhle ztvrdla,
jež opíjí dne oslava,
poslyšte výkřik z básníkovy hrdla!
Boj teprve nám nastává!

vem našich rot. Náš rolník v pohraničí bude mít potřebný klid. Služba v československé armádě bude dobrou školou. Po letech vrátí se mladí mužové do občanského života jako ukáznění, vzorní občané.
I. H.

Zásobování obyvatelstva města vodou.

Hlavní péče měst a obcí o zdravotně sociální, hospodářské i kulturní potřeby obyvatelstva se mimo jiné projevuje v různých stavbách, úpravách a zařízeních, které obce budují v zájmu veřejného blaha a prospěchu obyvatelstva. Důležitým bodem těchto veřejně prospěšných komunálních staveb a podniků jsou obecní stavby vodovodní, lázeňské a stokovací, které jsou základním předpokladem zdravého vývoje každé obce.

Zodpovědní činitelé města Slavkova u Brna, vedení snahou vyhovět všem těmto požadavkům, vybudovali v letech 1928—1933 městský vodovod, v letech 1938—1944 částečně městskou kanalizaci a v roce 1945 rekonstrukci veřejného městského koupaliště.

Ať žije naše demokratická československá armáda! Ať žije slavná rudá armáda!

V neděli 5. srpna t. r. koná se na Lutrštčku děkovná pouť za šťastné skončení války. Přijďte všichni. Sraz s hudbou u kostela ve Slavkově o 8. hod. po mši svaté.

K úplnému dokončení těchto zdravotních a sociálních potřeb města jest naléhavé dokončení stavby městské kanalisace, očištění lázní a úprava jednotlivých ulic města. To jsou asi hlavní rysy nejbližších úkolů, které očekávají nynější vedoucí činitele našeho města.

Hlavním a důležitým podnikem města Slavkova u Brna jest městský vodovod. Stavba městského vodovodu byla skončena v roce 1935, v rámci rozpočtu nákladem 4.500.000 Kč. Vodovod je samospádový a pozůstává ze dvou pramenišť. Orografické povodí pramenů na čechyňských lukách má 2,9 km² a v lesnatém údolí u Rašovic 4,9 km².

K zvýšení vydatnosti pramenů přispívají zejména srážky o střední vydatnosti, stejnoměrně rozdělené, kdežto letní bouře na prameny čechyňské vůbec nemají vliv a na prameny u Rašovic působí jen nepatrně. Ze spadlého množství srážek na dané povodí poskytovaly čechyňské prameny průměrně 6%, rašovické 4,2%. Přiváděcí potrubí do vodojemu měří z obou pramenišť 18 km a městská potrubní síť včetně domovních přípojek jest 21 km dlouhá.

Od roku 1932, kdy byla provedena první část vodovodu a dána do provozu, bylo zhotoveno 834 vodo- vodních přípojek, 5 výtokových stojanů, 2 společné výtoky, 74 podzemních požárních hydrantů. Odběratelé používají 2031 výtokových kohoutů, 120 koupelen a 243 splachovacích klosetů. Průměrná spotřeba vody činila v roce 1935 v měsíci květnu 127 m³ denně, avšak v roce 1945 v měsíci květnu již 460 m³, po odečtení mimořádné spotřeby vody v důsledku válečných událostí. Spotřeba vody rostla úměrně s počtem nově vybudovaných domovních přípojek.

Za necelé dva roky po stavbě vodovodu počaly se vyskytovat poruchy na domovních přípojkách. Příčina poruch byla korose ocelových trubek, jež byly při montáži porušeny a izolace poškozena. Od roku 1935 bylo opraveno 235 domovních přípojek. Poruch na přiváděcím a zásobovacím potrubí od začátku stavby bylo 156. Dodávka vody byla přerušena 36 krát. Při opravě a stavbě vodovodních přípojek je věnována co největší péče izolaci ocelových trubek dobrou isolační hmotou a jest nutno provádět ji za horka.

Jímaná a dodávaná voda z městského vodovodu jest bakteriologicky nezávadná, chemického složení však jest méně výhodná pro svoji tvrdost. Tvrdost kolísá mezi 26–30° něm. a jest tvrdostí přechodnou v množství 21–25° něm., zbytek pak jest tvrdost stálá. Rozbory chemické a bakteriologické jsou prováděny pravidelně jednou do roka a vzorky vody jsou brány přímo u výtokových kohoutů.

Pro budoucno jest projektována, pokud to stavební poměry dovolí, rekonstrukce přivodních řádů, rozšíření pramenišť a vodojemu.

Výstavbou městského vodovodu byla splněna základní podmínka možnosti dalšího zdárného rozvoje města Slavkova u Brna — což jest zajisté přáním jak vedoucích činitelů města, tak i všeho obyvatelstva. (Pokrač.) T. P.

Městská vodárna ve Slavkově u Brna. Úředně.

Mikrobiologický ústav Lékařské fakulty Masarykovy university v Brně (přednosta prof. MUDr. V. Tomášek) provedl bakteriologické šetření vody z městského vodovodu s následujícím posudkem: „Zaslaný vzorek vody jest chemicky i bakteriologicky nezávadný. Počet zárodků jest nízký a bakterium coli není přítomno. Voda je způsobila k pití i k užitku.“

Podepsán: Prof. MUDr. V. Tomášek v. r.

Tímto posudkem je doplněno naše prohlášení ze dne 16. června 1945 uveřejněné ve Slavkovských novinách a jest značným rozbohem dokázáno, že voda z městského vodovodu jest naprosto nezávadná a k pití i bez pře- vaření způsobila.

MUDr. A. Gabriel v. r. Ladislav Vykoupil v. r.
městský lékař. předseda.

Theodor Prokeš v. r.
správce městského vodovodu.

Zprávy z minulého týdne ve zkratce

President republiky prohlásil anglickému novináři, že naši republiku opustilo hned v prvních dnech na 200.000 nacistů a že Němcům v počtu 300.000–500.000 bude dovoleno u nás zůstat, ostatní se vystěhují. Dále prohlásil, že vláda naše zažádá o úpravu našich severních hranic, jmenovitě v Kladsku a Horním Slezsku.

Na Slovensku se provádí za účelem registrace kolování papírových peněz v hodnotě větší než 100 K. V našich zemích peníze kolkovány nebudou. Marka přestala být zákonným platidlem na celém území republiky 30. července 1945.

Ministerstvo školství připravilo návrh na postátnění některých zemědělských škol.

Od příštího školního roku budou postupovat na měšťanskou školu opět jako dříve žáci pátého ročníku obecné školy. Jednoroční učební kurs na měšťanských školách bude povinným pro všechny žáky měšťan. škol.

Velitel 3. armády Spojených států amerických gen. Patton přijel v pátek 27. července do Prahy.

Praha se stane v budoucnosti velkým filmovým střediskem. Budou zde vyráběny kopie a titulky sovětských filmů nejen pro náš filmový trh, ale i pro většinu evropských zemí.

Divadla budou u nás decentralisována. Mnoho divadelních umělců bude umístěno na menších scénách.

Při anglických volbách dostala konservativní vláda 209 mandátů (konservativci 194, národní kandidát 1, národní liberálové 14), opozice 416 mandátů (labouristé 389, liberálové 11, nezávislí 3, říšská strana 1, komunisté 2, jiní 10). Předsedou nové vlády je vůdce dělnické strany Klement Attlee, ministrem zahraničních věcí Bevin. Hlavní úkoly, které bude nová vláda řešit, týkají se hlavně vnitřních anglických problémů; ze zahraničních otázek se očekává nový postoj vlády k Franc. Španělsku a k Indii.

Polský ministerský předseda Osobka Morawski prohlásil za nejnaléhavější úkoly polské vlády stanovení polských hranic na Odře a Visle a mezi dalšími co nejtěsnější styky s Československem.

Z celkového počtu cizích zajatců a dělníků v Německu, odhadovaného na více než 8 milionů osob, se už vrátilo na 6 milionů. Přepravu ztěžuje doprava, mimo jiné miny u atlantského pobřeží, jichž se odhaduje na 10 milionů.

Japonská vojska v Číně ustupují a soustřeďují se na důležitých střediscích, jako Kanton, Šanhaj, Hankau a j. Japonské zprávy oznamují, že Japonsko bude bojovat do úplného konce, že nikdy nebude kapitulovat.

Předseda komise pro vyšetření válečných zločinců, lord Wright, prohlásil, že potrestání válečných zločinců bude se díti urychleně, jinak by svět ztratil důvěru, že mezinárodní zločiny budou kdy spravedlivě souzeny.

Rumunskému králi Michalovi byl udělen sovětský řád vítězství.

Podle úředních anglických údajů žije v Indii na 1.400.000 žebráků, z toho 600.000 slepců a 250.000 hluchoněmých.

Podle úřední americké statistiky potřebuje Evropa pro nynější svůj průmysl asi 40 milionů tun uhlí. Zničené doly v Německu, které před válkou dodávaly samy 40 milionů tun, mohou nyní dodat jen 2 miliony tun.

Polsko by dodalo asi 6 milionů tun, Anglie 4 miliony tun, Spojené státy asi 6 milionů tun. Evropě tedy chybí pro nastávající průmyslový rok 22 milionů tun uhlí.

V Sovětském svazu je 80.000 kin.

Hlídká Svazu přátel SSSR ve Slavkově u Brna

Řídí Josef Hanák

Informace. Počet členů se blíží stovce. Časopis Svět Sovětů si nyní vyzvednete vždy přímo ve své prodejně novin. Číslo se brzy zvětší na 16 str., cena jen s 2.50 K na 3 K. Předplatitelé mají zapláceno až do č. 11, od 12. č. budou si platit rovněž přímo v prodejně novin. Kdo má 2 výtisky 4. čísla jeden vraťte. Kdo máte zelené přihlášky k propagaci, vraťte je, třeba nevyplněné. Nutně je potřebujeme.

Předsedou Svazu přátel SSSR v Československé republice je spisovatel S. K. Neumann.

Náš nejbližší úkol: Místní NV zřídí našim padlým ruským vojínům bratskou mohylu — společný hrob — a postaví důstojný pomník. Budeme mu při tom všemožně pomáhat.

Kaspické jezero bývalo kdysi v dávných dobách skutečným mořem, neboť bývalo spojeno s mořem Černým a stav jeho vody se neměnil. Následkem geologických proměn bylo však spojení dvou sousedních moří přerušeno a stav vody v Kaspickém jezeře začal klesati, třebaže do něho vtéká největší řeka evropského Ruska — Volha. Za posledních sto let klesla hladina Kaspického jezera o jeden metr. Nyní je jeho hladina 26 metrů pod úrovní Černého moře. Vydání vody je větší než příjem. Již před nynější válkou vypracovala Akademie věd plán na záchranu Kaspického jezera, neboť jezero není jen velmi důležitou dopravní linkou směrem na jih a na východ, ale i velmi důležitou zásobárnou Sovětského svazu rybami. Více jak třetina roční spotřeby ryb v zemi pochází právě z Kaspického jezera. Kdyby vyschlo, bylo by potřeba jako náhrady za ryby nejméně 400.000 kusů hovězího dobytka. Dobytek se musí pěstovat, kdežto ryby rostou samy. Soli, usazované na březích jezera, jsou cennou surovinou pro mnohé průmyslové obory. Kromě toho chrání Kaspické jezero Povolží, Kavkaz a Ukrajinu před zhoubným vlivem východních pouští. Plán na záchranu Kaspického jezera je jen malou částí velkolepého plánu na hospodaření se všemi vodami Sovětského svazu. Řeky se vzájemně spojí, jejich hladiny se zvednou, zavlaží se ohromné prostory, jež bývaly odedávna pouští, získají se nové dopravní cesty, ohromné zásoby energie, v řekách nahromaděné, se využije pro dobro obyvatelstva. Kaspické jezero dostane vodu, po níž touží, a stane se opět mořem, jako bývalo kdysi. J. H.

Slavkovský zámecký park - Park 26. dubna.

(Pokračování.)

V třetím oddílu rostlin povšimneme si dřevin nejvzácnějších, s nimiž se setkáváme jen zřídka kdy.

Je to na př. u nás vzácná lípa stříbrná, zde v parku ve třech exemplářích, z nichž jeden je pravou ozdobou parku. Druh tento je domácí v Uhrách, Balkánu a jihozápadním Rusku. V době květu však příliš jasmínová vůně návštěvníka přímo omamuje.

Dále významný je ruj. U nás se sází jako ozdobný keř; technicky se upotřebí zelenavě žluté dřevo „fiset, fustik“ (barvivo fisetin) k barvení koží a vlny, listy a větve se rozmílají na sumach, který obsahuje tříslo (benátský až 16%). Vedle kaštanu v téže čeledi rostlinné sázejí se v sadech a stromořadích i americké druhy pavie; tak zde pavie žlutá, mísenec pavie červené s kaštanem červeným. S našim brslenem pěstuje se brslen japonský, původem z Číny a Japonska, s kožovitými, lesklými, tupě zubatými listy různé velikosti, často žlutě skvrnitými. Vidán je u zahradníků ve sklenících i v obchodech. Listy má vždy zelené, i v zimě. Východoasijský je pajasan žláznatý. Široce rozkladitý strom velkých listů vytváří k podzimu lafy nažek, které se šroubovitě rozletují. U nás v sadech dobře vydrží severoamerický keř křídlatec trojlistý. Téhož původu je keř netvařec křovitý, který zakončuje přímé pruty několika hustými klasy květů hnědě fialových. Jeden z nejkrásnějších stromů našich i zdejšího parku je rozměrný strom dřevozec trojtrnný ze Severní Ameriky. V Evropě je pěstován od roku 1700. Kmen a větve tohoto stromu jsou ozbrojeny velikými větvenými trny, listy na podzim opadají, a jen dlouhé, ploché lusky (každému návštěvníku dobře známé) barvy červenohnědé visí na větvích do jara. S tímto druhem roste u nás dřevozec beztrnný, oba druhy v četných exemplářích. Ještě ozdobnější vzhled má severoamerický nahovětvec či libovec kanadský, z jara dlouho bezlistý, pak zdobící tlusté, křivolaké větve nápadně velkými listy dvakrát zpeřenými. U nás nekvete.

Nár. tělovýchovný výbor ve Slavkově

Tělocvičná jednota Sokol ve Slavkově u Brna konala svou prvou valnou hromadu v osvobozené republice dne 18. července v kinosále Sokolského domu. Ač byl všední den a žně v proudu, sešlo se velké množství členstva, zvláště mladého, a jeho zájem je dobrou zárukou pro budoucí činnost tělovýchovnou, která teď, v poměrech příznivějších, bude se moci rozvinout i prohloubit. Obvyklý program, sestávající ze zpráv činovníků o činnosti Sokola od zastavení jeho v r. 1941 až podnes, byl vhodně doplněn vzpomínkou na přisl. jednoty, kteří na popravě obětovali své životy za osvobození celého národa, i hudebními vložkami a proslovem br. Jarky Hanáka o zážitcích z německých věznic. K členstvu promluvil jako delegát župy br. župní starosta M. Kubiček, také nedávno vrátivší se z koncentračního tábora. Proslavy obou bratří působily na posluchače hlubokým dojmem a bude třeba znovu a stále živým slovem připomínat celému národu všechnu bídu a utrpení, jež nám způsobili násilní němečtí okupanti. Po vyřízení správních věcí vykonány volby. Starostou zvolen znovu br. JUDr. Miroslav Kroutil a do výboru zvoleni zejména bratři za války uvězněni. Zdarilá schůze zakončena národní hymnou. Nazdar!

Pionýři SSSR. Komsomolci, kteří jsou členy Rudé armády, rádi hovoří o mládeži v SSSR. Vyprávějí různé podrobnosti, které jsou zajímavé pro srovnání s naší mládeží. Mládež asi do 11—12 let se nazývá, přeloženo do češtiny „říjnata“ (podle říjnové revoluce), starší jsou v oddílech pionýrů a v 15—16 letech se stávají členy Komsomolu. Z komsomolců jsou pak vybíráni vedoucí mládeže. Zajímavé je, že komsomolci znají skautské světové

Starého původu je charakteristická dřevina jerlín japonský, jimž vysázen také slavkovský hřbitov. K čeledi jablonovitých patří muk zvrhlý, pak ozdobný keř kdoule japonské, vyvíjející před listy krásné karmínové květy, a přímý keřík muchovník okrouhlostý, u nás jen v parcích.

K nádherným okrasným rostlinám cizí čeledi náležejí trubačovitě, pro naše klima choulostivé, z nichž u nás vydrží toliko katalpa široolistá. Její hnědé tobolky („viržinky“) vábí na podzim pozornost návštěvníků. V parku dva stromy. Velmi vzácně u nás roste břestovec západní s několika druhy. Jeho vlastí je Severní Amerika. Technicky upotřebí se výborně tvrdé dřevo na násady k bičům, střenky k nožům a na dřevěné nástroje dechové.

Vedle buku lesního roste zde jeho nejkrásnější forma buk krvavý, nádherně vzrostlý strom o obvodu 310 cm, jakých je viděti velmi málo. Velmi bizarního vzhledu je odrůda buk převislý; větve jeho visí kolmo k zemi, po které se v trávě rozrůstají všemi směry.

Ze skupiny jehličnatých je zde vejmutovka, od roku 1705 zavedená do evropských kultur. Vysoký tento strom z Kanady (40—50 m), zachovávající přímý, kůželovitý vzrůst, cení se pro rychlý vzrůst (v 10 letech 3—5 m) a otužilost v našem podnebí. Z cizích naší jedli nejpodobnější je jedle kanadská, poskytující kanad. balsám. Kavkazská jedle Nordmannova je zavedena u nás v parcích i v kulturách lesních od r. 1840. Vedle rozšířeného u nás cizokrajného (ze Severní Ameriky) smrku bílého hájí si prvenství smrk pichlavý, přistěhovalý od r. 1863 z vysokohorské západní Severní Ameriky. Velmi pravidelný vzrůst v mládí a větévky v ploše růzestřené, hustě kryté velmi tuhými špič. jehlicemi, jež zejména u formy stříbřité jsou stříbřité sivobílavé, vzbuzují z dálky pozornost a obdiv. K cizím jalovcovitým náleží u nás statný jalovec viržinský, zvaný též „viržinský cedr“. Původem je ze Severní Ameriky, východní části (Texas, Florida). Červenohnědým jádrem poskytuje vonné „cedrové dřevo“, které se do Evropy hojně vyváží k výrobě tužek a krabic na doutníky. V kultuře evropské jest od r. 1664 pro příliš volný vzrůst jen ozdobnou dřevinou. (Přístě dokončení.) J. Volák

HOUBAŘSKÝ KOUTEK

Neuwirth:

Houby jako potravina.

Jedlé houby jsou hledaným doplňkem lidské potravy, třeba že obsahují velké množství vody (až 95%) a jsou těžko stravitelné. Lidé slabého žaludku nebo churavých střev by jich zásadně neměli požívat. A přece jsou houby náruživě hledány a hospodyňky z nich upravují chutné pokrmy, které jsou milovníkům hub pochoutkou nepostradatelnou. Příčinou toho jsou četné vonné a kořenité látky, jichž nikde jinde v přírodě nenajdeme a které dráždí příjemně netoliko náš čich a jazyk, nýbrž podporují i činnost celého zažívacího ústrojí.

Proč jsou houby těžko stravitelné a jak lze tomu odpomoci? V houbách jsou obsaženy bílkoviny, uhlohydráty, tuky a voda. Ale jen malé % výživných látek se v lidském těle stráví, protože cenný obsah houbových buněk je uzavřen v chitínových blanách, které jsou nestravitelné a nejsou-li rozmělněny mechanicky nebo chemicky, podřezují výživný obsah buněk neuvolněný, takže přes polovinu potravy zůstává nevyužito.

Doporučuje se tedy houby při úpravě jednak mechanicky rozmělnit, jednak přidávat k pokrmům houbovým látky, které chemicky blány chitínové rozrušují. Nejlepší způsob rozmělnění je mletí suchých hub na prášek, což lze pohodlně provést na kávovém mlýnku, nejedná-li se o velká kvanta. Houby

hnutí a také naše organisace „Junák“ je jim velmi blízká. V Junáku říkají mladším chlapcům vlčata a starší jsou pak junáky. Obdoba je také v krojích, který prý je velmi podobný junáckému. K barevným košilím nosí rudé trojčepé šátky.

Dne 10. července v 23.30 hod. spatřila junácká hlídka na okraji města zář požáru. Okamžitě spěchali junáci k ohni. Byl nejvyšší čas. Slavkovská sýpka byla celá v plameni a vedlejší vilka p. ing. Hrabovského byla velmi ohrožena. Junáci se v mžiku vyšplhali na střechu vilky a jali se ji polévat. Díky jejich statečnosti a obětavosti byla vilka zachráněna. Teprve když nebezpečí minulo, opustili svá místa. Jejich jména neuvádím, jsou zapsána v zlaté knize velitelství okrsku. Byla to jejich povinnost. Vzdávám jim tímto srdečný dík. R. K.

Pro naše hospodáře!

Posekáno . . .

Ještě nedávno byl celý katastr samá kaplička, samý obilní panák, samý mandelík. Celé dny se leskly kosy na slunci a chalupníci a sedláci strhovali řady obilí, příštího chleba a koláčů, příští potravy lidstva, které na celém světě už čeká dychtivě na nové zásoby. Státní sekáči, muži pevných svalů, konali zde na zemi jeden ten div z divů — žali obilí a chystali je ke sklizni.

Zně, slyšíte, jak vás celý svět velebí, slyšíte, zemědělci, jak vás pozdvihují státníci, a starostlivýma očima provázejí učenci, národohospodáři, jak s nadšením vás sledují malíři, skladatelé, básníci?

To se vám letos, zemědělci, vydařil čas. To se vám letos dělají žně, když obilíčko pěkně stojí a není ležáků, když není obilí ubitého přívalem přede žněmi, není polehlého obilí už před metáním, není obilí začerněného sněží, která práší a zapáchá, není obilí poškozeného rzí, jak tomu bývá v letech ka-

však musí být pro ten účel velmi dobře usušeny, až při tlaku se lámou. Prášku pak můžeme použít jako houbového koření do polévek a omáček. Radno přidat na prášek utlučeného pepře, případně i jiného koření k podpoře činnosti zažívací. Chceme-li houby připravit jako pokrm, nesmíme je příliš dlouho dusit, protože bílkoviny v nich obsažené dlouhým dušením tuhnou, právě tak jako vajíčka. Ža-kořenělý předsudek je, že se mají houby hodně omastit. Naopak! Tuky jsou těžce stravitelné, houby rovněž, tedy mnoho omastku jen jejich těžkou stravitelnost v tomto směru zvyšuje. Přidejme raději do houbového pokrmu trochu sody k užívání, která pomůže rozvolnit chitínové buněčné blány. Již starý praktik Bezděk doporučuje, aby hospodyňka neodlivala šťávu, kterou houby při přípravě pustily, protože obsahuje, jako šťáva okurek, některé soli, jež podporují trávení, i látky živné. Týž znatel hub doporučuje přidat do houbového pokrmu do hněda upraženou mouku nebo chlebové kůrky. Citronová šťáva, ocet a sůl zvyšují rovněž stravitelnost hub. Chuti dodají: drobně pokrájená zelená petržel nebo pažitka, cibule, kmín a různé koření. Kuřátka (lišky) a syrovinky jakožto velmi těžce stravitelné houby nutno nechat dobře vysmahnouti a případný zbytek neschovávat na druhý den, jakož vůbec nepožijeme houbových pokrmů ohřivaných; houby jsou velmi citlivé, rychle se kazí a zahnívají, při čemž v nich vznikají jedy, látky lidskému organismu škodlivé.

Pokračování.

tastrof. Často jste se se sklizni zrovna rvali, často zoufale a nešťastni sklízeli, abyste dovezli sebe menší úrodu domů do prázdňých stodol.

Letos vám probíhají žně rychle a spořádaně a za příznivého počasí. Každý na svém místě a práce ubývá. Národ pochopil, že žně jsou záležitostí celého národa, nejen sedláka, a ve žních je každý pomocník vítán. Každý podle svých sil a schopností. Spolupráce tu musí být. Nemusí hned každý mít v ruce hrabici, může pomoci snášet, stavět, nakládat skládat, u mlátičky je potřeba lidí a také u hospodyně v kuchyni. Po práci chutná a hospodyně má jen jedny ruce a hladových krků je bezpočtu.

A tak je letos skoro dosekáno. Jednotvárnou písni klapou nenamazané vozy, sem tam ještě hrčí někde sekačky, hučí mlátičky, požirající snopy a chrličí spousty vmlácené slámy a mračna prachu.

Nepřetržitě jedou těžké fůry, fůry chalupníků s kravkami, fůry sedláků s koňmi, jedou formani s fůrami vysoko naloženými, jak uříznutými, pěkně srovnanými, jedou za horka, až se za nimi na cestě práší a tahouni se sliní a potí v nákladu. Vezou do dvorů, chalup a stodol: pšenici, žito, vezou ječmen, oves, směsku, už kolik dní svážejí úrodu, nejkrásnější plody země, uhlohydráty, bílkoviny, vitaminy, minerální látky, kalorie, prvky, které budou živit lidi a zvířata a které opět se navrátí podivným koloběhem do půdy, aby tam doplnily zákon minima v biologických činitelích.

Co všechno se muselo a ještě musí udělat, než ženy zavěsí na kosu a traktor věnec a než předstoupí před hospodáře a hospodyně, aby zvěstovaly radostné poselství: „Vzkazují vám klásky s polí, že jsou všechny posekány“.

Jen klidně podávejte klasy na vůz, jen opatrně, dělníci půdy, s každým zrnem. Věřte, že klas má život, vždyť živí celý svět. Je nás zde dost, kteří na to zrno opravdu již čekáme.

C. K.

Naším dětem

Prohlédněte si na mapě Československé republiky města a najděte: Které jméno města se skládá jen ze dvou písmen?

Které se skládá z nejvíce písmen?

Prohlédněte si dobře mapu Evropy a zjistěte: Je možno dostat se z Prahy do Moskvy a zpět po lodičce a po každé jinou cestou?

Z 56 můžete utvořit číslo 65, přeskupíte-li obě číslice. Kolik čísel získáte podobným způsobem z čísla 348?

Slavné vítězství sjednocených slovanských národů a Litvanů u Grunwaldu-Tanenberka r. 1410. Od upálení Mistra J. Husa uplynulo letos 530 let, od slavné bitvy u Grunwaldu 535 let. Obě výročí jsou zapsána zlatým písmem v dějinách slovanských národů. Na počátku XIII. století byl do Prus povolán z Palestiny řád německých rytířů, aby přivedl na křesťanskou víru Prusy a Litvany. V několika dalších stoletích stalo se Pobaltí a přilehlé země jevištěm velikých zápasů mezi řádem a sousedními národy slovanskými. Těmto středověkým hitlerovcům bylo šíření křesťanství jen záminkou, ve skutečnosti si národy podmaňovali proto, aby je germanisovali, a to všemi prostředky, i vraždami. Prusové, kteří sami rytíře proti Polákům pozvali, stali se první jejich obětí. Byli podrobeni a německé moře se nad nimi uzavřelo. Jejich země se stala baštou žoldnéřského řádu, odtud byly řízeny všechny akce řádu na podmanění východu. Slovanské země, z nichž největší byly Polsko a Litva (většinou obývaná Slované), žily v ustavičných svárech a proto se řádu jeho činnost dařila. Stačilo však, aby se slovanský východ postavil proti hroziícímu nebezpečí jako jeden sjednocený vojenský tábor a moc řádu byla navždy zlomena. Stalo se to v slavné bitvě u Grunwaldu r. 1410. Proti řádovému žoldnéřům, naverbovaných ve všech krajích západní Evropy, postavil se tehdy společně polský král Vladislav II. a velkokníže litevský Vitold. Litva byla tehdy mocným státem a patřil k ní dokonce Kijev na Ukrajině a četná města Bílé Rusi. V litevském vojsku bojovali četní Rusové. Ve vojsku polského Vladislava bojoval podle dějepisných zpráv sám Jan Žižka z Trocnova a mnoho jiných českých a slovanských bojovníků. Vznikla tedy na počátku XV. století proti německé rozpínavosti skutečně jednotná slovanská fronta. Němečtí rytíři byli v této bitvě na hlavu poraženi. Zanechali na bojišti více jak 40.000 mrtvých a tolik jich také padlo do zajetí. Moc řádu nebyla sice úplně zničena, ale začala po této bitvě upadat, mnohé řádové země staly se poplatnými zeměmi polského království. Porážka grunwaldská tlačila Němce vždy jako těžká můra. V minulé světové válce byli v těchto místech zradou poraženi Rusové a jejich velitel, generál Samsonov, si vzal život. Na památku toho postavili Němci u Grunwaldu-Tanenberka veliký pomník a pochovali v něm později tanenberského vítěze Hindenburga. Doufali, že Grunwald vyhladí z dějin. Slavná Rudá armáda jim tento plán škrtla. Dobyta Východní Prusy, brloh, v němž po mnoho generací připravovali němečtí generálové plány na podmanění Slovanů, a postoupila daleko na západ. Nad požárem a kouřem z bojišť zazářila opět sláva Grunwaldu. Ať září věčně, na postrach nepřítelům, na slávu velké rodině slovanských národů!

J. H.

DIVADELNÍ HLÍDKA

Řídí Jaroslav Hanák

Ve Slavkově byl na krátké dovolené náš rodák, významný divadelní pracovník, dirigent ostravské opery, Mírko Hanák. Používáme této příležitosti, abychom naši veřejnost seznámili s jeho působením a divadelními poměry na Ostravsku.

Mírko Hanák se narodil 4. září 1891 ve Slavkově. Absolvoval s vyznamenáním varhanickou školu mistra dr. L. Janáčka v Brně. Potom odešel jako dobrovolník k vojenské hudbě do Krakova, kde studoval další 3 léta na konservatoři. Ve světové válce byl instruktorem a dirigentem vojenské hudby v Šumperku, Radomí a v Kijevě v Rusku. Absolvoval státní zkoušky v Praze a v Brně a po válce byl krátký čas koncertním mistrem Národního divadla v Mor. Ostravě. Potom odešel k Východočeskému divadlu, kde byl kapelníkem. Působil krátký čas u divadla v Olomouci a vrátil se jako šéf opery k ostravskému divadlu. Dne 16. května 1922 dirigoval pohostinsky operu Carmen a přijal zde angažmá jako dirigent zpěvohry. Od 1. srpna 1922 působí zde dodnes. Za tuto dobu nastudoval v ostravském divadle 72 oper a 65 operet, z nichž 12 vlastní tvorby. Nejvýznamnější z nich je slovácká národní opereta „Frajerečka“, která byla provedena na všech našich stálých scénách. V Brně roku 1942 byla hrána více než čtyřicetkrát a roku 1944 30. reprisa ukončila zároveň divadelní činnost naší zemské scény. V poslední době věnuje se výhradně studiu opery a své skladatelské činnosti.

V rozhovoru se dovídáme, že Ostrava má po osvobození 3 divadla. Samostatná opera má 52 členný orchestr, 48 členný sbor, opereta 28 členný orchestr a 24 členný sbor. Sólóvé partie v obou tělesech jsou obsazeny 2–3 krát. Dále se ustavuje velká činohra a balet. Četný kancelářský personál, technický soubor, osazenstvo divadelních dílen (krejčovská, malířská, stolařská, sklad dekorací, garderobiera, atd.), celkem asi 500 zaměstnanců. Dle nového divadelního zákona je to divadelní kolektiv, stojící pod správou závodního výboru. Členové divadla jsou zařazeni do třídy těžce pracujících (pracují ve dne a dlouho do noci).

Jak byl Němci znemožňován kulturní život v Mor. Ostravě, uvádí nám toto v následujících číslicích, které markantním způsobem osvětlují, jak se to s námi dobře myslelo. V roce 1940 přispěla obec českému divadlu ostravskému částkou 350.000.— K, německému divadlu 1.300.000.— K, v roce 1941 českému divadlu 300.000.— K, německému divadlu 3.100.000.— K, v roce 1942 českému divadlu 400.000.— K, německému divadlu 20.000.000.— K, v roce 1943 českému divadlu 400.000.— K, německému divadlu 24.000.000.— K.

Předpokládaný schodek Národního divadla v Mor. Ostravě v příští sezoně je 16.800.000.— K, který bude uhrazen částečně obcí a slezskou zemí. Po sestátnění tohoto divadla převezme v nejbližší době všechnu zodpovědnost stát. V nové republice otevřít se asi 12 nových stálých divadel. Angažování nových uměleckých souborů je ztěžováno nedostatkem divadelního dorostu pro uzavření konservatoře a dramatických škol za dobu německé okupace.

Na Ostravsku je řada výborných ochotnických scén, které budou divadelním zákonem nově organizovány a zabezpečeny. Zmizí méně významná profesionální venkovská divadla a zůstanou divadla krajská, která s našimi nejlepšími ochotnickými spolky obrodí náš kulturní život ve všech oblastech nové republiky.

Mírko Hanák přeje naší slavkovské ochotnické scéně hodně průbojnosti, mnoho zdaru a rozkvětu v nové sezoně. Hlaste se do společné práce pro rozkvět divadelní kultury našeho kraje. Zdar!

J. Hn.

Pro obnovu hospodářského života je třeba v první řadě uvést do pořádku dopravu. V nejbližší době má se zahájit oprava mostu k Vlárské trati přes Litavu u Slavkova. Firma Ing. Šamalík z Brna, provádějící opravu mostu, vyzývá proto tesaře, zedníky a pomocné dělníky, aby se na tuto práci přihlásili na úřadě ochrany práce ve Slavkově u Brna.

Poděkování. Děkuji všem, kteří se zúčastnili hašení mého domu při požáru sýpky dne 10. t. m. Zvláště děkuji těm pánům, kteří se zúčastnili hašení uvnitř domu ihned po vzniku požáru a jimž se podařilo s vynaložením zvláštního úsilí dům zachrániti.

Ing. Hrabovský.

Před dovolenou nezapomeňte na svůj los nové třídní loterie, začíná 5. září.

Příběh u Zlatého jelena

Úryvek z partyzánského života v katastru obce Heršpic.

Dne 6. února 1945 o 3. hodině ranní přišlo k samotě u Zlatého jelena 6 partyzánů; dva Láďové, Jirka, Ludva z Koberčic, Ruda a Břeťa. Klidně se ubytovali a nikdo netušil, že to bude jejich poslední schůzka, která skončí smrtí jednoho a zraněním dvou dalších kamarádů. Téhož dne konal se v Žarošicích sraz četnictva okolních stanic, svolaný k potírání partyzánských tlup v Chřibských lesích. V Žarošicích očekávali četníky nadp. Schmidt, velitel četnické stanice z Kyjova, a Hans Zykanov, rodem z Charkova, velitel jednotky SIPO (Sicherheitspolizei) ze Žarošic. Na program měla být prohlídka hájenek u Zdravé Vody, v Uhřicích a myslivny u Zlatého jelena v heršpickém katastru; jelo se však přímo ke Zlatému jelenu. Čtvery sáně odvážely 6 členů SIPO a 8 četníků po cestě od Zdravé Vody k lesu. Na rozcestí u Āndělíčka zastavili; odtud postupovali k Zlatému jelenu. Setmělo se.

Stěkání psů z myslivny bylo slyšet již od Těšanky. Četníci obklíčili stavení, připravili zbraně a velitel zabouchal na dveře myslivny. Až teprve po novém zabouchání ozval se za dveřmi syn hajného Stanislav, ale neotevřel. Až teprve na zavolání četníka z Nížkovic, jehož rodina hajného Dunaje znala, že je tu kriminální policie a četnictvo, ozvaly se v předsíni kroky a hajný Dunaj sám otevřel. Partyzáni, kteří do poslední chvíle nic netušili, na výzvu Dunaje vyběhli mezi tím na dvůr.

Schmidt s Zykanovem vešli dovnitř a rozhlížejíce se po kuchyni, vypřávali se hajného Dunaje, nejsou-li zde ukryti partyzáni. Dunaj zavrtěl hlavou, že nikoliv. Zatím vkročil do kuchyně i četník Heger a povídá: „Paní Dunajová nám navaří čaje a my půjdeme.“ Zykanovu však neušlo, že hajný i jeho žena jsou rozrušení a zamklí. Najednou dal rozkaz, prohledat dvůr. Psovod Jahoda otevřel dveře na dvůr a na chvíli se zastavil, drže psa na řetízku. Kdosi totiž upozornil, že na dvoře jsou psi hajného a že zcela lehce by se mohla strhnouti mezi psy velká rvačka. Velitel Schmidt psa vrátil a četníci osvětlili dvůr baterkou. Četník, stojící na prahu, zjistil vpravo ode dveří 2 muže. Ptal se: „Kdo tam?“ V tom padla rána a projektil vyloupl kousek omítky přímo nade dveřmi. Nastala na chvíli divoká přestřelka mezi gestapáky a partyzány, při níž padlo několik desítek ran. Anička Dunajová vyskočila oknem z kuchyně na dvůr a otevřela dvířka do zahrady.

Za přestřelky byli oba Láďové zraněni, jeden do nohy, druhý na lokti. Ruda s Břeťou je zatáhli na slámu do stodoly, sami zůstali také s nimi a vytáhli za sebou žebřík.

Velitel SIPO vyběhl před myslivnu, kde se strhla další přestřelka, při níž byl střelen do hlavy četník Jahoda. Ludva přešel, Jirka klečel před brankou u plotu a střílel. V přestávce zavolal na něho Zykanov ukrajinsky: „Kdo tu?“ „Partyzán,“ odpověděl Jirka. V tom Zykanov přiskočil a ze vzdálenosti několika metrů vypálil do Jirky serii ran. Těžce zraněný partyzán padl k zemi. Gestapáci ho potom odtáhli do myslivny, kde už byl strážmistr Jahoda, rovněž raněný. V kuchyni strhl Zykanov raněnému partyzánu náramkové hodinky, strhl mu i prsten a rychle prohledával oděv. Našel pouze nějakou fotografii. Ne-

Hájenka u Zlatého jelena

všiml si medailonku s nápisem „Věročka“, který měl raněný na krku. Šaty a všechny věci mrtvého musely být později odevzdány na četnickou stanici v Žarošicích. Potom dal raněnému ruce za hlavu, klekl mu na ně a ptal se ho na jméno a stáří. „Georg, 24 let,“ zněla odpověď. „Kolik vás bylo?“ doptával se dále Zykanov. „Dvacet,“ oklamal Zykanova Jirka, avšak hned na to dodal šeptem, těžce dýchaje: „Už mne netrap, mám prostřelenou páteř.“ Z úst mu vyhrkla krev. „Kamarádi,“ zašeptal Jirka, posadte mne.“ Nížkovští četníci ho posadili a podepřeli polštářem. Tak se mu podařilo nabrat ještě trochu dechu, jen co by se mohl rozloučiti se svými vzdálenými kamarády: „Sbohem, mamko, sbohem Věrko, padl jsem za vlast.“ Potom Jirka skonal. Hodiny ukazovaly asi půl osmé večer. (Příště dokončení.)

Z našich obcí

Z Hodějic. Neděle 12. srpna t. r. bude pro Hodějice významným dnem v osvobozené vlasti, neboť místní tělocvičná jednota Sokol pořádá po šestileté persekuci první veřejné vystoupení členstva, dorostu a žactva. Ve 14 hodin slavnostní průvod obcí na cvičiště, kde po vztýčení státní vlajky bude vystoupení všech složek. Je to první veřejné vystoupení Sokola v slavkovském kraji, proto je povinností všech okolních jednot, aby se co nejvíce zúčastnily. Občanstvo a mládež zpestří průvod národními kroji a svérázy.

Vzpomínáme JUC. Jana a Májka, posluchače Masarykovy právnické fakulty v Brně, který zemřel dne 5. února 1945 ve stáří 32 let po velkém utrpení v koncentračním táboře v Gross Rossen (Horní Slezsko) a tamtéž pohřben se třinácti kamarády ve společném hrobě. Občané v Hodějicích zachovají svého rodáka v čestné paměti!

Z Hrušek. Divadelní odbor tělovýchovného výboru v Hruškách zahajuje svoji divadelní činnost nejkrásnější národní hrou od Aloise Jiráka „LUCERNA“, kterou sehraje v sobotu 4. a v neděli 5. srpna t. r. v sále hostince pana Krejčířika. Divadelní hrou „Lucerna“ je zachycen obrázek z dob naší poroby, kdy u nás vládla šlechta germánská, a jistě žádný si nenechá ujít příležitost, aby zhlédl, jak to kdysi u nás vypadało.

Z Hostěrádek-Rešova. Pracujeme pro vlast! Někteří občané si musí uvědomiti, že republika nebyla osvobozena proto, aby jeden druhého napadal a mařil práci a dobrou snahu druhého. Mnozí občané pak si myslí, že ve svobodné vlasti již nemusí pracovat. Z lenosti by však naše mladá svobodná republika nezrozkvétala. Zvláště mládeži radíme, aby se hlásila do zaměstnání a nezvykala zahálce. Všem pak občanům, kteří

roztrušují nepravdivé zprávy, že členové místních Národních výborů a komisí se na účet ostatních spoluobčanů obohacují radíme, kdyby skutečně něco podobného věděli, aby nemluvili o tom, ale aby podepsanou stížnost podali místnímu Národnímu výboru. Ten podnikne jistě patřičné kroky k nápravě. Národní výbory volají všechny do práce pro blaho obcí a státu! Práci nejlépe osvědčíme láskou k vlasti!
Jan Masařík.

Zlatá svatba. V neděli dne 15. července 1945 oslavili 50. výročí své svatby manželé Antonín a Františka Kratochvíloví. Stařečci se dočkali tohoto vzácného výročí ve věku 73 a 72 let ve zdraví a oslavili je za účasti svých 4 deťer, 1 syna, 8 vnuků a 2 pravnuček. K dovršení radosti přispělo, že 9. června se vrátil téměř po 6 letech pobytu v koncentračním táboře jejich zeť Antonín Apoštol. Přejeme jubilantům do dalšího života hojně zdraví.
Fr. Dalacký.

Národní tělovýchovný výbor v Křenovicích zve občanstvo Křenovic a okolí a všechny foťáky na „Den tělesné výchovy“, který pořádá na hody v neděli dne 12. srpna t. r. Dopoledne v 9 hodin shlednou návštěvníci lehkou atletiku a hry. V atletice se utkají: DTJ Brno I.—Křenovice, dále Linh, Vážany v přehazované záku a Slavkov v odbíjené mužů. Ve 14 hod. slavnostní průvod v národních a spolkových krojích. Po vztyčení státní vlajky a proslovu bude vyplněn pořad ukázkami všech druhů tělesné výchovy a sportu, dále národními tanci a hudbou. Závěrem dne na ukončení naší slavnosti bude hodová veselice. Je to první tělocvičné vystoupení v naší osvobozené vlasti za spolupráce všech místních tělocvičných spolků a je povinností všeho občanstva, aby se této slavnosti zúčastnilo.

Z Nížkovic. Dne 11. března 1942 navštívilo gestapo Nížkovice, aby nám zatklo našeho spoluobčana Františka Svobodu, mistra krejčovského, který se mezi nás již nevrátil. Byl odvezen do Kounic v Brně, kde ho svým nacistickým způsobem vyslýchali, potom převzeli na Mírov a odtud do Breslau. V pověstném Breslau, kde bylo mnoho našich dobrých českých lidí souzeno a popraveno, byl náš Svoboda pro české a politické přesvědčení odsouzen na 4 léta do vězení. Jako politický vězeň byl dále v koncentracích Wohlou, Brücku a konečně jako těžce nemocný převezen na Mírov, kde dne 9. dubna 1944 dočkal ve stáří 40 let. Nechť občané nízkovští zachovají svého roáka Svobodu ve věčné paměti! Byl též jako jeden z mnoha desetitísíců našich dobrých českých lidí nacisty v koncentracích umučen.

Do Linhartských Vážan. Milí občané! Jméнем čs. posádky v Bučovicích, děkují Vám srdečně za Vaše porozumění a lásku k čs. vojákům, projevenou darováním potravin na přilepsenou. Vidíme, že na nás myslíte a že nekonnáme svoje povinnosti osamoceni. Ještě jednou Vám děkují!
Děk, pečoty Vlastimil Kozelský,

Z Vin. Šumic. Naše obec má starou socialistickou tradici. Už kolem roku 1890 se zdejší pokrokoví rolníci a dělníci sdružili a založili spolek Havlíček. Organizace sociálně demokratické strany vznikla zde již roku 1894. V roce 1924, v den 30. výročí založení zdejší organizace se zde konala mohutná manifestace. Hned v prvních dnech německé okupace vzniklo zde silné ilegální hnutí komunistické strany. Persekuce v naší obci řádila krutě. Celkem bylo zatčeno 30 příslušníků obce, z nich bylo už 17. října 1941 zastřeleno 6. Dalšíh 7 občanů zemřelo v koncentračních táborech Mauthausenu a Osvěncích. Z táborů se vrátilo dosud 16 osob. Nevrátil se ing. Frant. Mojžíš. Při nuceném nasazení v době německé okupace byli zabiti 2 občané. Místní občané podporovali persekuované a jejich rodiny velmi obětavě, za což jim političtí vězňové znovu srdečně děkují. V neděli 24. června byly v obci provedeny volby do Národního výboru. Zvoleno bylo 9 členů za stranu komunistickou, 5 za lidovou, 4 za stranu sociálně demokratickou. Předsedou zvolen Kříž Ladislav za stranu komunistickou, byl vězněn po 4 léta v Dachau, prvním místopředsedou stal se za lidovce Kříž Ludvík, druhým místopředsedou František Zrnečko, rolník. Výbor přijal jednomyslně pracovní program na úpravu a zvelebení obce, v němž je zahrnuta mimo jiné péče o rodiny persekuovaných, o sociálně slabé, všemožné podporování školství a osvěty v obci, stavba kaple, hřbitova, zřízení vodovodu a hřiště pro mládež. V táboře v Rousínově je zajištěno 5 místních občanů. Na den 5. srpna připravuje Svaz české mládeže v naší obci velkou dožinkovou slavnost. Národní výbor vyzval šumické občany k trvalému zachování a upevnění

národní jednoty a kázně a k podpoře všech snah Národního výboru. Občanky Svobodová, Šedá, Křivánková, Nedorostková a j. odvedly ze zalikování svatby na Lidice 1500 K, Mazlová Eva a Šmerdová Františka ze zalikování jiné svatby 4000 K na postavení pomníku obětem persekuce.
K. V.

Z Linh. Vážan. Stane-li se taková věc, jako minulou sobotu v Linh. Vážanech u Slavkova, tedy musí jít vše stranou, třeba že jsou žně na hlavě a člověk neví, do čeho má první skočit. A také tomu tak bylo. Sobota byla vlastně svátkem a v neděli se pracovalo, dohánělo zameškané. V Linh. Vážanech měli první partyzán. svatbu. Místní děvucha Zdena Hložková brala si za manžela Indru Ocáska, bývalého partyzána oddílu „Olga“, který působil v kraji střední Moravy. Tak se stalo, že při jedné příležitosti dostali se partyzáni této skupiny až do Vážan a tam Indra rázem srdce ztratil, a přes to, že byl jinak dobrým a odvážným partyzánem, který se ničeho neleká, zde musil kapitulovat a hrdinně podlehnout. Když se tehdy se svojí Zdenou loučil, kladl jí důrazně na srdce: „Přijdu si pro tebe, i kdybych měl jít nevím kam. Buď mi věrná, protože víš, že partyzán své slovo dodrží za všech okolností...“ — do hroma (Indra je z Ostravska) ... A tak se i stalo. Jen se válka přehnal a již byl Indra ve Vážanech. Dřítel zdravý, neboť se mu nic za partyzánství nepřihodilo. Co si se šuškal a najednou se začaly rozesílat pozvánky. Pane, a jaké množství! Nebylo to však zapotřebí, protože se pověst o první partyzánské svatbě bleskově šířila. A svatba se skutečně vydařila. Sousedé pomohli, aby se nasýtily velké množství hladových krků. Nevěsta měla krásný závoj s věnečkem, ženich zaměnil tentokrát uniformu za slušný dvouřadový oblek. A ty družičky, radost se podívat! Největší sensací ovšem byli páni mládenci v partyzánských uniformách. Při této podívané si mnohá z místních děvčec povzdychla: „Já nemám žádné štěstí, proč si pro mne nepřijde také nějaký partyzán, mohl by to být třeba jen partyzánek, však já bych ho měla opravdu ráda.“ Pak se tančilo, jak to již při takových příležitostech bývá. Mezi pozvanými byl také zástupce likvidační kanceláře z Nemochovic, který pohotově využil dané příležitosti k tomu, že se širokým po padlém partyzánu udělal sbírku, která vynesla 3.004.— K. Polovina částky byla dána sociálním potřebám partyzánské likvidační kanceláře, druhá byla rozdělena po 250.— K: na Lidice, Čs. červenému kříži, fondu p. pres. Beneše „Národ dětem“, Lize proti tuberkulóze, Charitě Brno a Ústavu mrzáčku v Král. Polí. A pak se tančilo až do rána bílého.

Loučili jsme se s milými občany Linh. Vážan a buďme na ně rádi vzpomínat za opravdové pochopení, které projeví darováním příspěvků na sbírku. Můžeme jim však prozradit, že tam budou asi v dohledné době mít další partyzánskou svatbu. Vždyť partyzán Jarek se nenechá zahánbit, zvláště, když ta jeho družička (a snad i vyvolená) má takové dobré předpoklady stát se nejen pěknou nevěstou, ale i dobrou hospodyní a maminkou. Tak se budeme těšit, snad nás zase pozvou ... protože chceme zase vybírat pro ty, kteří tolik potřebují a na něž nesmíme za žádných okolností zapomínat. Šil.

Poslední oběť války ze Slavkova. Nedávno jsme vzpomněli oběti války z civil. obyvatelstva. Jejich řada byla v těchto dnech uzavřena. Na zranění z 19. dubna zemřela paní Kněslová, žena zřizence cukrovaru. Střepina ji zasáhla v okamžiku, když už natahovala ruku s klíčem po dveřích sklepu, kde měli kryt a nějaké zásoby z bytu. Malá střepina, ale stálo jí to půl plic a nějaká menší zranění a něco se též přidalo. Vážky jejího života se od té doby prudce zmítaly, až se v těchto dnech zastavily. Tím byl její příběh uzavřen, avšak kolem této trpící bytosti se zběhly některé události, jež je třeba zaznamenat, abychom zhlédli všechny kouty lidské duše v ony dny. Čísí ruka vzala z rukou umírající klíč, otevřela sklep a uložila tam raněnou ženu. To byl čin milosrdenství. Tak tam ležela po několik dní, oči chvílemi zavřené, chvílemi otevřené. Manžel ji opatroval. Ale v jeho nepřítomnosti přicházely jiné ruce a v přítomnosti nemohoucí umírající ženy vyrabovaly byt a zásoby, které tam rodina měla, hlavně prádlo. Fronta byla ještě daleko. To nám vypravoval manžel zesnulé. Zároveň prosí pachatele, v kterých se snad hnuło při zprávě o smrti jeho manželky svědomí, aby alespoň část odcizených věcí mu vrátili, a to na adresu: Stanislav Kněsl, Slavkov u Brna, cukrovar.

Z pera mladých

SVAZ ČESKÉ MLÁDEŽE

Karel Havlíček Borovský a české novinářství.

Před 89 lety, 29. července 1856, zemřel jeden z našich prvních politických mučedníků, vynikající novinář, spisovatel a kritik Karel Havlíček (pseudonym: Borovský). Zemřel po návratu z vězení, kam byl deportován rakouskou policií.

Z jeho života: Po ukončení střední školy vstoupil do semináře. Když však projevil svobodomyšlné myšlení ve věcech náboženských, byl pro „lehké základy“ ze semináře vyloučen. Vzdělával se v duchu slovanské vzájemnosti. V Rusku prohluboval své znalosti ruské literatury a povahy lidí. Překládal Gogola, z polštiny Mickiewicze. Po návratu psal kritiky do České vědy a přeměnil ji v nejlepší náš kritický list. R. 1848 vstoupil činně do politiky. Později vydával Národní noviny, které byly nejpopulárnějším listem politicky se probouzejícího národa. Národní noviny byly vystřídány Slovanem. Bojoval proti reakci, která byla na postupu. Slovan byl zakázán, Havlíček byl vypověděn z Prahy. Odešel do Kutné Hory, kde byl postaven před soud, avšak osvobozen. Přesto byl r. 1851 odvezen do Brixenu. Koncem r. 1855 se vrátil do Německého Brodu (Havlíčkovy Brodu) s těžkou plicní chorobou, které podlehl. Vlastní své povolání spatřoval Karel Havlíček vždy v novinářství. Vynikl jako britký prosaik a rázovitý překladatel, jako řízný kritik a básník satirický. Jeho pohled na Otáanech byl národní manifestací bolesti a lásky pro německého politického mučedníka.

Nebylo to tak špatné!! Středa večer. Kráčím Smetanovou ulicí. Všude klid. Náhle mě upoutává pozoruhodný rozhovor dvou mladých žen. „Víte, paní, ono to zásobování za Hitlera nebylo tak špatné. Bylo mléko pro všechny (modré jako modřidlo, pozn. aut.), na lístkách bylo všeho víc a potom, hrála se kina, a co je teď?“ „Správně, milá paní, já po celodenní dřině kolem našeho dítěte zašla jsem si vždy večer do kina. A teď, když se nehraje, jakoby byl život bez smyslu!“ Opravdu pozoruhodný rozhovor. Velmi jsem se pobavil. To říkáte paní X. a Y. dnes? Příčinily jste se na žních, aby bylo přidáno na lístcích? Nezdá se vám, že život pětadvacetiletých a osmadvacetiletých žen má mít jiný smysl, než je večerní „ženská politika“ a každodenní návštěva biografu? Uvažujte o tom, prosím!

Z. H.

Zločiny nacismu. Pod tímto názvem je pořádána v těchto dnech v Brně na Malinovského náměstí výstava. Množství dokumentárních snímků ukazuje germánskou kulturu. Řada snímků pobořených domů, celých objektů a zničených kulturních památek doplňují nejstrašnější ukázky. Velký počet snímků ukazuje sprosté barbarské vraždy nacistů. Vidíme strašně zohavené obličejové muže, žen a dokonce i dětí, které mají vyloupané oči. Hromady mrtvých, neoděných těl. Další snímky, pod nimiž je vysvětlení, že jejich negativy byly nalezeny v jednom gestapáckém brněnském domě, ukazují popravčí čtyři při „práci“. Jejich oběti se pevně dívají a nebojácně stojí svázané před otevřenými hroby. Každý z nešťastníků si musil sám svůj hrob vykopat. Nesmíme

Tři z týdne.

1. Pouhou kritikou ještě na světě nikdo nic nevykonal. (Pozdrav „kabelářům“.)
2. Mládí není zásluha a stáří není vina.
3. Láska se čte bez písmen a má cenu bez číslic.

přehlédnout, jak se tváří pochopové. Mají asi radost, poněvadž se i usmívají. Ano, jsou to dokumenty, které volají do světa! Hrdinné oběti nám říkají: Nezapomeňte na nás! Nemstěte se, ale spravedlivě potrestejte naše vrahy! Každá tvář oběti volá tuto obžalobu na vše, co je germánské. Tyto řádky nechť jsou pozváním k návštěvě této výstavy všem, kteří dosud soudí mírně.

el.

Črty z Bratislavy.

Brno—Bratislava. Deset hodin cesty v úporném vedru. Snad ani v samém pekle nebude jednou tak teplo. Bratislava nás přijala večerním soumrakem. Smýváme prach s cesty a potom ještě rychle se ochladit v Dunaji! Voda Dunaje modře světélkuje v měsíčním osvětlení. V dálce se rysuje zničený most, který spojuje Bratislavu s Petržalkou.

Promenáda po nábřeží. Bezstarostný smích. — Osvětlená okna kaváren. Housle a cymbál. Táborové ohně na druhém břehu. Nechce se jít spát, večer má v sobě kouzlo novosti. Ztracený syn se znovu navrátil, oživují vzpomínky, které zapadly v hnědi hitlerovských košil.

Druhý den procházíme ulicemi města. V porovnání s Brnem je Bratislava postižena mnohem méně. Přístaviště straší stovkami ohořelých aut. Apollo, továrna na pohonné látky, je dnes hromada železa, kotle a zdiva. Je neděle, ale přesto se zde pracuje. Potřebujeme benzín, potřebujeme petrolej. Doprava je pro nás otázkou životní důležitosti!

S dopravou je na Slovensku vůbec kříž. Mnoho tratí je nesjízdných, Slováci to však přijímají s humorem, neboť na moji otázku mi odpovídá politicky školený občan, že doprava na Slovensku nemůže být ani lepší, protože „doprava“ je prý reakční výraz a bude nahrazen novým výrazem „doleva“. Jinou stinnou stránkou volného bratislavského trhu je drahota. Za kg brambor zaplatí zde hospodyňka 15 K, za kg meruněk 25 K, za velkou porci zmrzliny 20 K. Kdysi zemědělskými produkty bohaté Slovensko musí si utahovat řemen — zato černá bursa slaví triumfy. Však už jí vypověděla vláda boj a povinností občanů je vládě pomáhat. Jdu po náměstí, spousta lidí, jako při manifestaci. Pověstná bratislavská černá bursa. Můžete zde koupit hodinky za 10.000 K a jiné a jiné věci za ceny opravdu „vzorné“.

S večerem se však mění i nejzarytější realista v poetu. Obrisy všeho zvlácní a stanou se přátelštější. Z dálky doléhá ke mně hudba a šum promenády. Poslouchejte se mnou šumění vpřed se řítícího Dunaje a šum hlasů probouzejícího se národa. S. N.

Svaz české mládeže, spolupráce se školami. Zemská školní rada žádá učitelstvo, aby všemožně podporovalo činnost a snahu Svazu české mládeže a aby všichni učitelé i profesori pomáhali svými vědomostmi a zkušenostmi ve výchově mládeže mimo školu.

Inseráty. Řádek 10 K. Platí se na radnici v důchodě.

Větší počet mladých, nezpracovaných dělnic a dělníků do 16 let, na lehkou práci v továrně, přijme k celoročnímu zaměstnání za výhodných podmínek od 14. srpna t. r. firma Nadymáček & Benda, továrna na vat u Slavkově u Brna.